

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Dubium IV. An aliquando liceat occidere innocentem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

ob rationes jam insinuaras, aliasque apud Navar.
in Man. c. 15. n. 2. Et Molin. Tract. 3. Disp. 1.

DUBIUM IV.

An aliquando liceat occidere innocentem.

Resp. Directâ intentione, & scienter, nunquam
licet; nisi DEUS omnis vitæ Dominus
concedat: indirectè autem, & per accidens,
aliquando licet, utendo nimirum suo Jure &
dando operam rei licitæ, & necessariæ, ac
tanti momenti, ut vitæ æquivaleat. S. Thomas
& Doctores communiter. Unde resolves:

I. Si Tyrannus minetur urbi excidium,
nisi innocens occidatur, id non licet directè:
Neque valet, sicut membrum licet abscindere
pro salute corporis, ita & civem pro Republica,
quia homo est tantum pars moralis Reipublicæ,
à qua non accipit esse & vivere, sicut membrum
corporis à corpore. Molin. Tom. 4. Tract. 3. Disp. 10.
Lefs. L. 2. c. 9. D. 7. Fill. & c.

II. Potest tamen Respublica eo casu talem
cogere, ut Tyrannum adeat, & si nolit, tradere;
cùm ex charitate & Justitia legali teneatur vitam
exponere pro Republica; unde si id renuat, fit
innocens. Neque hoc erit cooperari ejus morti, sed
tantum permittere, cùm traditio de se sit indiffe-
rens, & mors tantum sequatur indirectè &
præter intentionem Reip. Molin. Lefs. II. cc. cc.
Fill. Tr. 29. n. II. Laym. & c. Limitat Lugo d. 10. S. 4.
si innocens sit subditus, vel peregrinus teneatur
mori pro Republica aliena.

III. Si fugere non possis mortem, persequente
hoste, nisi per viam angustam, quâ quispiam
istic sedens esset obterendus, licet nihilominus

» (dummodo tamen, si infans est, sit baptizatus
 » ut monet *Lugo & Escob. Ex. 7. c. 8.*) fugere cum e
 » periculo, & interitu, præter tuam intentionem
 » *Lefs. num. 59. Fill. num. 36.*

» IV. Similiter ad expugnandam urbem, &
 » ad victoriam reportandam, si necessarium
 » licet tormenta in eum locum dirigere, ut
 » multi sunt innocentes: quia horum mor
 » præter intentionem sequetur. *Lefs. l. c.*

» V. Non licet occidere obsides, etiam, qui eos mis
 » runt, non servent fidem: quia sunt innocentes
 » *Bonac. T. 2. D. 2. Q. ult. Sect. 1. P. 7. Dian. P. 5. T. 4. R. 1.*
 » contra *Azor & c.*

» *Quares:* An aliquando liceat procurare
 » abortum.

» *Resp.* Quicumque malitiosè in se vel in altero
 » curat abortum, peccat graviter, siue foetus
 » animatus, quia est verum homicidium; siue non
 » quia tendit ad occisionem hominis, &
 » contra naturam generationis, *Lefs. n. 61.* Si tamen
 » ad vitam matri conservandam omnino
 » necessarium, sequentes Regulæ tenentur.
 » Si foetus mortem matri allaturus, probabiliter
 » necdum sit animatus animâ rationali, (ante
 » mari autem communiter ajunt, marem de
 » quadragesimo, foemellas verò octogesimo
 » quæ res valde incerta est) quidam permittunt
 » etiam directâ intentione expelli, ut *Sanch. Lib. 1. C. 1.*
 » *de Matrim. D. 20. n. 9. & 10. Henriq. & c. contra Lugo*
 » *D. 16. & alios,* quorum sententia in præ
 » suadenda est: quorsum enim directè expelli
 » cum indirectè liceat & sufficiat. 2. Si verò foetus
 » sit animatus, materque judicetur mortua
 » cum prole, nisi medicinam sumat, licet eam
 » sumere, & (secundum quosdam) tenentur
 » inter

intendendo directè suam tantùm sanitatem, et
 etsi indirectè, ac consequenter destruatür fœtus: et
 quia in pari necessitate mater potest magis et
 prospicere sibi, quàm proli. 3. Si verò cum morte et
 matris, spes vitæ & Baptismi prolis affulgeat, et
 tenetur mater (secundùm plerosque) sub mortali et
 abstinere ob omni remedio destructivo prolis: et
 quia tenetur vitam corporalem exponere et
 pro extrema necessitate spiritali infantis. Contra- et
 rium tamen docet *Lud. Lopez*, quod *Sa v. Caritas* et
 dicit esse probabile. *v. Less. l. c. Sa, Fil. T. 29. c. 6. q. 1. et*
Bonac. T. 3. n. 3.

A D D E N D A.

Q. 182. Quid circa abortum sit dicendum. R. 823

Innocentius XI. damnavit sequentes prop. 34.
Licet procurare abortum ante animationem fœtus,
ne puella deprehensa gravida occidatur aut infame-
tur. 35. Videtur probabile omnem fœtum, quamdiu
in utero est, carere animâ rationali, & tunc primùm
incipere eam habere, cum paritur, ac consequenter
dicendum erit in nullo abortu homicidium committi.

Circa has damnationes notanda sunt seqq.

§. 1. Certum est, quòd non liceat procurare
 abortum fœtus inanimati, ne puella occidatur
 aut infametur; probat hoc, etiam præscindendo
 à damnatione propositionis jam relatæ, *Carden.*
in 1. Cris. D. 14. c. 3, quia semper est periculum homi-
 cidii, nam incertissimum est, quandonam fœtus
 animetur, quidam enim gravissimi Auctores
 cum *Fiens* dicunt quandoque primâ, quandoque
 secundâ vel tertiâ die animari: postea tamen
 idem *Carden. in 2. Cris. D. 22. n. 6.* dicit certum videri,
 quòd anima rationalis priùs infundatur, post-
 quam corpus per præcipua organa est dispositum,

Hh 2

quod

quod etiam putat *Schild.* T. 6. c. 2, quidquid sit de hoc, de quo videri possunt varia sententia apud *Delbene* de Immunit. Eccl. c. 2. D. 4. S. 20. à n. 16. Et dato, quod foetus prius animetur circa trigesimum diem, certum tamen manet nullo casu licitum esse procurare directè talem abortum, licet sciretur, quod foetus necdum sit animatus. Ratio est, quia nullo casu licita est pollutio directè quaesita, ergo multò minùs abortus: Consequentià demonstrant *Less.* de Justit. Lib. 2. c. 9. n. 61. & *Moya* T. 6. d. 3. Q. 4, tum quia abortus longè magis est contra finem naturæ, cum destruat duplex semen & inchoatam generationem, tum etiam quia semen, ejusque operatio non tam ordinatur ad bonum individui, quàm ad conservationem totius speciei, cujus bono cedere debet bonum privati, est autem ad destructionem speciei, si extra vas fundatur semen, ergo.

324 §. 2. Etiam si tota aliqua Communitas debere pati infamiam vel extremam everisionem, adhuc illicitum est directè procurare abortum foetus, etiam inanimati, ob rationem jam datam, *Carden.* n. 33, hinc quamvis puella vim ab aliquo patiente possit repellere semen, ne immittatur, eò quod hoc semen tum sit injustus aggressor suæ virginitatis, uti docent *Sanch.* & alii cum *Carden.* num. 4. si tamen immisum sit, jam desit esse aggressor, & ipsa violata est virginitas, ideòque illicitum est expellere, *Carden.* n. 39. & 60; similiter notat *Lag.* de Justit. D. 10. num. 126. peccasse uxoratam, quia ut impediret graves dolores à semine virili cautos, componebat se tali situ, quo semen efflueret, nam sic directè intendebat effusionem seminis, tanquam medium levandi dolorem. Vide dicendum num. 928.

§. 3. *Sanch.* de Matrim. L. 9. D. 20. c. 9. citans alios, 825
 docet licitam esse etiam directam expulsionem
 foetus inanimati, propter quem alioquin moritura
 esset mater; rationem dat, quia talis foetus est
 aggressor vitæ, qualis non est, si mater aliunde
 deberet occidi vel infamari, quia esset gravida,
 hæc enim occisio esset foetui per accidens; deinde
 hic foetus est talis aggressor, qui deservire
 non potest fini naturæ, nempe propagationi
 generis humani, mortuâ enim matre non nascetur
 homo; aliud iterum est, si foetus esset animatus,
 tum enim mortuâ matre adhuc posset vivere,
 baptizari & salvari. Hæc sententia à multis judi-
 catur probabilis, opposita tamen est absolute
 tenenda cum *Lugo* à num. 130. & *Delbene* à n. 27,
 ob rationem jam datam, quia aliàs pro salvanda
 vita etiam licitum esset directè procurare pollu-
 tionem, quod omnes negant. Vide *Delbene*.

§. 4. Licitum est matri de vita periclitanti 826
 assumere medicamenta pro sanitate, v.g. balneum,
 emissionem sanguinis, quamvis hæc indirectè
 cedant in occisionem foetus etiam animati, uti
 cum aliis multis docent *Sanch.* num. 34. *Lugo* n. 55.
Delbene n. 67; si tamen medicina non aliter
 conduceret ad sanitatem matris, nisi quatenus
 expelleret foetum, illicitum esset sumere, quia
 directè intenderetur expulsio foetus tanquam
 medium sanitatis, quod intrinsecè malum est,
 hinc debet medicina habere alium effectum
 in ordine ad sanitatem, *Lugo* n. 132. Addit *Delb.* n. 71.
 cum *S. Antonin. Nav.* & aliis contra *Cordub.* & *Lopez*,
 si foetus credatur vivus, posse excindi ex matre
 mortua, & baptizandus, fore illicitum uti
 tali medicamento pro salvanda vita matris, quia

ordo Charitatis postulat, ut spiritualis vita scetus
preferatur vitæ corporali matris : aliud esse dicitur
si valde probabile esset utrumque nihilominus
moriturum. Vide illum à n.72.

827 §. 5. Extra casum, quo ex morbo periclitatur
vita matris, non est licitum sumere medicamenta
indirectè tendentia ad expulsionem scetus etiam
inanimati, quamvis matri immineret infamia vel
mors ab extrinseco inferenda, *Carden. n.64.* Ratio
disparitatis est, quia in hoc postremo casu directè
intenditur & procuratur abortus ad vitandam
infamiam vel mortem, tale enim medicamentum
per se directè nihil facit ad impediendam
infamiam vel mortem ab extrinseco inferendam,
nisi per expulsionem scetus velut medium, ergo
directè intenditur expulsio scetus, ut vitetur
infamia vel mors, quod damnatum est : è contra
in priore casu per medicamentum directè pro-
curatur sanitas & conservatio vitæ alioqui ab intrin-
seco vitio perituræ, ad quam conservandam mater
Jus habet, occisio autem prolis accidit indirectè
& præter intentionem.

828 §. 6. Prorsus improbabile est, quòd foetus prius
animetur, quando nascitur, nam *Luca 1.*
Joannes Baptista dicitur exultasse in utero &
fuisse repletus Spiritu Sancto; item *Genesis 25.* dicitur,
quòd Esau & Jacob in utero colliti sint se
pugnauerint, & pro eodem tempore vocantur
parvuli, ergo erant individua humana.

829 §. 7. Quamvis probabile esset, quòd foetus prius
accipiat animam rationalem, quando nascitur,
tamen adhuc certum est committi homicidium
in aliquo abortu, quia certum est esse saltem
probabile, quòd foetus aliquis in utero animetur,
ergo si quis eum occidat, exponit se periculo
mortalis

moralis & proximo occidendi foetum animatum, ergo committit homicidium, non aliter ac ille, qui explodit in hominem à longè visum, dubitans an sit homo vel fera, *Carden. n. 74.*

§. 8. Procurans abortum foetus animati incurrit ⁸³⁰ excommunicationem & irregularitatem, uti L. 7. dicitur: potestque videri *Lugo in Resp. Mor. L. 2. q. 4.* Quinam autem docuerint saltem probabile esse, quòd liceat propter vitam vel famam procurare abortum, videri potest apud *Dian. P. 6. T. 8. R. 37.* Et apud *Moyam* supra.

Q. 183. Si quis cum bestia se miscuerit, an licitum sit ⁸³¹ bestiam mactare. R. Licitum esse, ita *Gobat in Exp. T. 2. n. 278.* Ratio est, quia Judices solent mandare, ut bestia cum malefactoribus comburantur, nec timent mortem foetus, quia rarissimè fit, ut pecudes ex tali semine concipiant.

Q. 184. Si iniquus aggressor objiciat infantem ⁸³² quasi pro scuto, ut post illum tutus sit & me occidat, an possim infantem illum occidere, si aliter neque anim aggressoris retundere. R. Possum, ita *Bonac. Lugo de Justit. D. 10. n. 124. Tamb. Lib. 6. c. 1. §. 1. n. 12. Lesf. de Justit. L. 2. c. 9. n. 57. & alii.* Ratio est, quia Jus habeo vitam meam defendendi contra injustum aggressorem, quod Jus non amitto ex illa infantis interpositione, ergo per illum infantem possum aggressorem injustum petere: notat tamen rectè *Lugo num. 125.* mortem infantis non posse directè intendi, nequidè ut medium occidendi transgressoris, uti non licet velle occisionem infantum, ut Parentes cogantur urbem obsessam dedere, nec intendere pollutionem aut sumere medicinam de se causativam illius, ut sic consulas sanitati tuæ, talis enim directa intentio est de objecto intrinsecè malo, adeoque semper illicita.

Hh 4

Q. 185.

833

Q. 185. *An fœmina & pueri innocentes emissi ex urbe obsessa, possint ab obsidentibus repelli in urbem, in qua vitæ periculum subibunt.* R. Lugo n. 116. non probat hoc univèrsim, quamvis eo fine fiat, ut consumptis frugibus urbs cogatur citius se dedere, quia egressi urbe jam acquisiverant statum meliorem, à quo injustè dejiciuntur, & re ipsa directè vexantur in eum finem, ut alii firmi vexentur, nunquam autem licitum est id assumere ad nocendū hosti, quod ad eum finem non est utile, nisi quatenus innocentem lædit: non licere autem tales egressos fame enecare, dicitur n. 887. An Judex possit innocentem condemnare, si probetur esse nocens; aut debeat nocentem dimittere, si probetur esse innocens, dicitur Lib. IV. n. 1469.

DUBIUM V.

De Duello & Bello.

ARTICULUS I.

Quid sit & an liceat Duellum.

- 834 **R** *Esp.* Duellum est duorum (vel subinde etiam plurium) certamen, quod ex condictione uno indicente, & altero acceptante, suscipitur; ita ut id non sit vitam defendere, sed expere nere periculo. Quod etsi communiter sit mortale peccatum, licitum tamen est ex justa causa, quae semper est attendenda, *vid. Trident. Sess. 25. cap. 1. de Reformat. Sanch. 2. Moral. c. 39.* Item de pena duellantium, *v. infra de Excommun. & Sanch. l. c.*
Unde resolves:
 I. Duellum non est licitum ad indagandam